

POSTANOWIENIE

Dnia 4 czerwca 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Tomasz Demendecki

w sprawie z wniosku Sądu Okręgowego w Słupsku IV Wydział Cywilny Odwoławczy, o przekazanie sprawy ze skargi K.S. na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki w postępowaniu przed Sądem Rejonowym w Słupsku w sprawie o sygn. I C 1139/13 do rozpoznania innemu sądowi równorzędnemu,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych w dniu 4 czerwca 2025 r.,

przekazuje sprawę Sądowi Okręgowemu we Włocławku.

UZASADNIENIE

Postanowieniem z 6 maja 2025 r., sygn. IV S 56/24, Sąd Okręgowy w Słupsku, IV Wydział Cywilny Odwoławczy (dalej: „Sąd wnioskujący”) zwrócił się do Sądu Najwyższego w trybie art. 44¹ § 1 k.p.c. o wyznaczenie innego sądu równorzędnego do rozpoznania skargi K. S. (dalej: „skarżąca”) na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki w postępowaniu przed Sądem Rejonowym w Słupsku w sprawie o sygn. I C 1139/13.

W uzasadnieniu podniesiono, że skarżąca wykonując w przeszłości zawód radcy prawnego stawiała pod adresem m.in. sędziów Sądu Okręgowego w Słupsku, liczne i poważnej wagi zarzuty dotyczące m.in. „tworzenia grupy przestępczej”.

Sąd wnioskujący wskazuje, że uwagi na powyższe okoliczności, we wszystkich sprawach, w których skarżąca występowała i występuje

w charakterze strony, wnioskodawczynie, uczestniczki postępowania, skarżącej, sędziowie Sądu Okręgowego w Słupsku składają wnioski o wyłączenie ich od rozpoznania spraw. Wnioski te są uwzględniane. Również skarżąca wnosi konsekwentnie o wyłączenie wszystkich sędziów Sądu Okręgowego w Słupsku i wyznaczenie innego sądu do rozpoznania spraw z jej udziałem. Jak dalej sąd wnioskujący podał postępowanie incydentalne w przedmiocie rozpoznania wniosków o wyłączenie sędziów toczą się średnio od dwóch do trzech lat, co wynika m.in. z zaskarżania ich przez skarżącą czy składania dodatkowych wniosków, co do których rozstrzygnięcia są również przez nią kwestionowane. Takie działania w ostateczności kończą się wyłączeniem wszystkich sędziów Sądu Okręgowego w Słupsku, zaś przez ten czas w sprawach tych nie są podejmowane żadne merytoryczne czynności związane z rozpoznaniem sprawy, a okres rozpoznania sprawy przedłuża się znacząco.

Ponadto sąd wnioskujący wskazuje, że tylko w samym Wydziale IV Odwoławczym Sądu Okręgowego w Słupsku odnotowano od 2004 roku ponad 200 spraw, w których – w różnej roli procesowej – występowała skarżąca. Sąd wnioskujący podnosi przy tym, że takie działania mogą skutkować przewlekłością postępowania.

Mając na uwadze powyższe sąd wnioskujący, dla dobra wymiaru sprawiedliwości i rozwiązania tej sytuacji orzekł jak w sentencji.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 44¹ k.p.c., Sąd Najwyższy może przekazać sprawę do rozpoznania innemu sądowi równorzędnemu z sądem występującym, jeżeli wymaga tego dobro wymiaru sprawiedliwości, w szczególności względ na społeczne postrzeganie sądu jako organu bezstronnego (§ 1); o przekazanie sprawy może wystąpić sąd właściwy (§ 2).

Niewątpliwie jest to przepis, który *in meritum* nawiązuje do art. 45 Konstytucji RP, w którym wyrażono prawo jednostki do rozpoznania jej sprawy przez właściwy, niezależny, bezstronny i niezawisły sąd. Równocześnie art. 44¹ k.p.c. jest przepisem szczególnym wobec określonych w art. 15-42 k.p.c.

reguł wyznaczania sądu właściwego. W konsekwencji jego wykładnia powinna być ścisła (por. np. postanowienie Sądu Najwyższego z 2 grudnia 2021 r., III CO 91/21, niepubl. oraz z 11 stycznia 2022 r., II PUO 27/11, niepubl.). Wymóg ścisłej wykładni art. 44¹ k.p.c. determinuje zaś wniosek, że przewidziany przez ten przepis mechanizm wyznaczenia przez Sąd Najwyższy sądu równorzędnego względem sądu występującego z powołaniem się na dobro wymiaru sprawiedliwości nie może mieć charakteru uprzedzającego w tym znaczeniu, że podejmowanie na jego mocy działania Sądu Najwyższego skutkujące wyznaczeniem sądu równorzędnego do rozpoznania sprawy nie mogą równocześnie prowadzić do wyłączenia stosowania albo wypaczenia *ratio* innych przewidzianych w Kodeksie postępowania cywilnego rozwiązań normatywnych, które – podobnie jak art. 44¹ k.p.c. – są ukierunkowane na realizację wspomnianych wcześniej wartości konstytucyjnych. Ergo art. 44¹ k.p.c. nie prowadzi do wyłączenia stosowania art. 48-51 k.p.c. i przepisy te powinny być stosowane w pierwszej kolejności dla zapewnienia bezstronnego rozpoznania sprawy przez sąd (por. postanowienia Sądu Najwyższego z: 4 listopada 2021 r., IV CO 197/21; 28 października 2021 r., IV CO 182/21; 6 października 2021 r., II CO 118/21, 27 sierpnia 2021 r., I CO 88/21; 24 czerwca 2021 r., I CO 74/21).

Uwzględniając okoliczności przywołane przez sąd wnioskujący w uzasadnieniu postanowienia z 6 maja 2025 r. Sąd Najwyższy uznaje za zasadne, aby rozpoznał tę sprawę inny sąd celem uniknięcia choćby potencjalnych zarzutów, które mogłyby wskazywać na brak obiektywizmu i bezstronności sędziów w świetle stawianych im przez skarżącą zarzutów poważnej wagi. Również przemawia za tym wzgląd na dobro wymiaru sprawiedliwości jego sprawowania w świetle obiektywnego obserwatora. Z tej właśnie przyczyny, kierując się potrzebą zapewnienia gwarancji obiektywnego rozpoznania sprawy, przekazuje sprawę sądowi równorzędnemu, tj. Sądowi Okręgowemu we Włocławku

Z uwagi na powyższe Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji postanowienia.

[M.W.R.]

[a.t]